

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 250. večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Strahotne posledice mraza in snežnih zemetov

**Železniški, poštni in avtobusni promet večinoma ustavljen — Vse ljubljanske šole zaprte — Ljubljana je z živili pre-
skrbljena in tudi nekaj premoga dobi danes — Obupen položaj po drugih krajih**

Ljubljana, 14. februarja.

Katastrofalni snežni meteži so danes dopoldne začasno prenehali. Neprestano je snežilo od torka popoldne. Danes ob 10 dopoldne je v Ljubljani zasnilo po dolgem času sonce. Snežni meteži so po Sloveniji napravili neprecenljivo škodo. Trgovina počiva. Počivajo mnogi obrati zaradi pomanjkanja kuriva, počivajo zlasti mnoge žage ob potokih in rekah. Na železnicah se drugi dan počiva tovarni promet. Vlaki vozijo le kurivo in živila, da tako preprečijo težke posledice v prehrani mest in industrijskih krajev.

Danes se je temperatura v vseh krajih Slovenije nekoliko dvignila in nikjer ni padla pod — 20 C. Edino izjemo tvori postaja Rakek, kjer je davi termometer kazal — 22 C in Kranjska gora, kjer je bilo davi 21 stopinj pod ničlo. Na Notranjskem je sploh katastrofalen mraz. Splošno se je temperatura davi v Sloveniji gibala med — 17 do — 18 C. V Ljubljani na gl. kolodvoru je bilo — 16 C, v Celju — 11 C, v Mariboru — 15.

Vse ljubljanske šole zaprte do 22. t. m.

Prosvetni oddelek mestnega magistrata v Ljubljani je dogovorilo s prosvetnim šefom velikega županstva in z načelstvom mestnega fizikata odredil, da se zapro vse ljubljanske osnovne, meščanske, javne in zasebne šole ter vsi mestni otroški vrtci od 15. do 22. t. m., ker mestni magistrat ne more dobiti šolam potrebnega kuriva, kar ga je pa še na razpolago v plinarni, se da na razpolago strankam, ki nimajo kuriva niti za kuho. Če bo potrebno, se bodo šole zatvorile še za nadaljno dobo.

Pomanjkanja živil v Ljubljani se ni bati

Ker je železniški promet znatno omejen in ker se je radi velikih snežnih zemetov bati še večjih prometnih ovir, so se začele širiti po mestu vesti, da stojimo pred splošnim pomanjkanjem živil. Tako ostre zime s takimi katastrofalnimi posledicami že davno ni bilo in zato ni čuda, da so ljudje zbegani in da jih skrbi, kaj bo, če mraz kmalu ne pojenja. Najbolj pereče je seveda vprašanje prehrane in kurjave. V strahu pred pomanjkanjem živil so začeli ljudje nakupovati v večjih množinah vsakdanje potrebščine, da bi bili vsaj za nekaj časa preskrbljeni, če bi res ne bilo dobiti v mestu živil.

Informirali smo se glede prehrane pri Gremiju trgovcev in zvedeli, da o pomanjkanju živil v Ljubljani ne more biti govora, ker so groziti dobro založeni. Bojazni, da bi nastalo v mestu občutno pomanjkanje živil ali celo lakota, je torej popolnoma neutemeljena. Glede prehrane je lahko prebivalstvo brez skrbi tembolj, ker vse kaže, da bo mraz kmalu pojenjal in da bodo tudi promene ovire v doglednem času odstranjene.

Ljubljana brez živilskega trga

V aprovizaciji Ljubljane z najpotrebnejšimi živili je danes nastopila kriza. Že večeraj je primanjkovalo na trgu živil, danes se je pa pomanjkanje še povečalo. Trg je bil danes brez jaje. Nobene prodajalke ni bilo, in prostor, ki je določen za jajca, oziroma perutnino, je bil popolnoma prazen. Tržnoga nadzornika pa v najbolj kritičnem času ni, kar vzbuja med ljudstvom upravičeno ogorčenje. Njemu podrejeni organi so danes na lastno pest in sporazumno z magistratnim direktorjem pokrenili akcijo, da preskrbi trg z eksportnimi štajerskimi jajci. Mestna občina je naročila večjo množico jajc, ki se bodo jutri prodajala strankam, in sicer vsaki po 5 komadov Komad 2.— Din. Kakor čujemo, so se nekateri spekulanti organizirali ter so skušali cene jajcem povišati kar na 3.— Din. Na trgu tudi primanjkuje krompirja. Danes je neka kmetica prinesla okoli 50 kg krompirja in mahoma ga je razprodala. Na trgu je bilo danes vsega skupaj okoli 25 stojnic, na katerih so prodajali zmrazeno repo, kisel zelje, kislo repo in zeljnate glave. Mlečnih izdelkov je bilo še največ na trgu. Tržno nadzorstvo je pokrenilo v tem kritičnem času tudi akcijo, da občina nakupi večjo množico krompirja na svoj račun ter ga bo prodajala revnejšim slojem po primerni ceni.

Pošte ne smejo sprejemati paketov

Direkcija pošte in brzojava je danes brzojavno dala vsem poštom sledeča navodila: Ker so radi snežnih zemetov nastale prometne težave, pošte do preklica ne smejo sprejemati nobenih paketov za kraje izven naše direkcije.

Ves pisemski in poštni promet ustavljen

Naravno, da je radi splošnega zastoja v železniškem prometu zastal tudi ves poštni promet. V Ljubljani že včeraj ni prispelo skoro nobena pošiljatev, izostal je ves blagovni in pisemski promet. V Ljubljani niso prispeli ne zagrebški, ne inozemski listi. Danes je poštni promet skoraj popolnoma ustavljen. V Ljubljani ni prispela nobena pisemska, niti blagovna pošta. Vse je obdržalo pri Zidanem mostu, do kamor »vzijo« viški. Edino včerajšnje zagrebške »Novosti« so prišle v Ljubljano, toda ne po normalni železniški zvezi, marveč preko Varažna in Čakovca. Poštna direkcija v Ljubljani je ustavila tudi vso avtomobilsko pošto. Delo na zato, ker ni pošiljk, deloma, ker avtomobili radi visokega snega ne morejo voziti.

Tudi bolnici bo zmanjkalo kuriva

Ljubljanska bolnica ima samo še za par dni kuriva. Če v kratkem ne dospe nova pošiljka, bodo vse njene zaloge izčrpane in bolnica bo prisiljena zapreti vse svoje oddelke. Kakšne posledice utegne to imeti, si lahko vsakdo misli. Mnenja smo, da je bolnica prva, ki jo je treba založiti s premogom in drvini.

Plinarna ustavila prodajo premoga do ponedeljka

Mestna plinarna je z današnjim dnem ustavila prodajo premoga do ponedeljka. Nadejala se je, da bo dobivala vsak dan iz rudnika Peklenca v Murskem Središču po en vagon premoga, a je dosedaj došel le en vagon, ki pa ga je vsega razprodala tekmo včerajšnjega dne po 40 para kg. Danes sicer še delijo premog, vendar pa le onim, ki imajo nakaznice za premog še od včeraj. Od velike pošiljke angleškega premoga je ostalo od 55 vagonov 15 vagonov, nekeje na poti Sušak—Ljubljana in bo mestna plinarna ta premog če bo šlo vse po sreči, prejela komaj koncem tega tedna. Ta premog, kakor smo že poročali, ni za domačo uporabo, ker je predroban.

Prometni zavod, ki dobavlja premog iz raznih premogovnikov v Sloveniji nam sporoča, da je dovoz premoga po železnici tako otežčen, da ni premoga kljub temu, da je odposlan, po več dni v Ljubljano. Danes je došel vagon premoga za hotel »Slon«, ki je bil odposlan že minuli teden. V ponedeljek bi morali odoslati iz Peklenca tri vagona premoga za mestno plinarno, pa še niso prispeli. Vzroka je iskati v hudih prometnih ovirah. Dostava premoga je ustavljena vsem privatnikom in dovoljena le javnim ustanovam in samoupravnim telesom. Ta odredba pa nima onega pomena, kakor se je pričakovalo, ker pošiljk premoga, kakor kaže primer z mestno plinarno, tudi javne institucije ne dobivajo.

Povpraševanje po premogu je pri trgovcih s premogom še vedno veliko, čeprav so ti že več dni brez njega. Slezijski premog je na pr. že od 26. januarja na poti v Ljubljano, pa še ni došel noben vagon. Ker je promet na Čerkoslovaškem deloma ustavljen, so dirigirali vagon s premogom preko Trsta, od koder jih ne morejo poslati naprej radi snežnih zemetov na progi Rakek—Postojna. V bližini »Ravber komand« je vrh tega običal v zametih tovorni vlak, ki ga še do danes niso odkopali.

Trgovci s premogom so obveščeni, da je tudi premog iz L. boji že več dni na poti. Trgovcem je pošel že ves premog, pohajajo pa tudi že drva, ki jih dobivajo večinoma z Dolenjskega. Kmetje draže drva in zahtevajo po 28 Din franco od 100 ks.

Ljubljana dobi danes 7 vagonov premoga

Včeraj je bil v premogovnikih najslabši dan. V vseh premogovnikih TPD je znašala produkcija premoga komaj 200 vagonov. Najhuje so trpeli dolavci na dnevnem kopu Doberna v Trbovljah. Radi naletavanja

snega in strašne burje so dolavci v skupinah zapuščali delo tako, da jih je namesto 1200 delalo komaj 100. Dukičev podjetje je dovolilo, da hodijo dolavci na delo kakor jim dopuščajo vremenske prilike. Določeni delovni ur ni. Podjetje je poleg tega postavilo na več krajih peči, pri katerih se dolavci grejejo in dobivajo od časa do časa čaj in prigrizek. Na ta način menijo, da bo mogoče dvigniti produkcijo premoga zopet na normalno višino. Sedaj znaša na dnevnem kopu namesto 400 vagonov dnevno komaj 100 vagonov.

O uspehu intervencije župana dr. Puca pri predsedniku TPD g. Münchu v Beogradu, naj bi ta interveniral pri prometnem ministru, da bi to odredilo, naj TPD takoj odstopi Ljubljani 600 vagonov premoga, ni še ničesar znano. Centrala TPD v Ljubljani ni dosedaj prejela še nobenega naloga iz Beograda. Zato se je generalni ravnatelj TPD g. Skubec obrnil na tukajšnjo direkcijo državnih železnic s prošnjo, naj bi ta dovolila, da sme TPD odstopiti Ljubljani nekaj vagonov premoga, s katerim bi si pomagala v prvi sil. G. Skubec je dosegel, da sme TPD odstopiti sedem vagonov premoga, ki jih bo TPD še tekom današnjega dne odstopila mestni občini in trgovcem s premogom.

TPD daje premog ljubljanskim srednjim šolam, vendar le v omejenih množinah. Upati je, da bo župan zposloval te dni, da bo prometno ministru dovolilo TPD oddajo premoga mestni občini, s čimer bo Ljubljana vsaj za prvo silo preskrbljena s kurivom.

Uhajanje plina

Radi velikega mraza je začel pri več strankah uhajati plin. Poškodb v tem pogledu razmeroma ni veliko. Mestna plinarna je ukrenila vse potrebno, da se poškodbe popravijo ter da ne bodo naraščale. Končno pa gre tu za višje sile. Priporočila se naj bodo stranke predvide ter da naj vsako najmanjše uhajanje plina sproti naznanilo plinarne, ki bo po svojih strokovnjakih takoj prešla plinsko napravo. Da se ne bo zgodilo kaj takega, kot se je pred dnevi, da je neka stranka naznanila uhajanje plina šele čez 8 dni. Družnina je zadeva z običajnimi množinami, pri katerih ne uhaja plin. Kakor nam poroča mestna plinarna, bo opozorila mestno prebivalstvo na nevarnost uhajanja plina v strupenem mrazu ter na prot ukrepe, ki jih je ukreniti, da ne pride do nesreč.

Vesti, da je ravnateljstvo mestne plinarne moralo začasno reducirati uporabo plina, so neresnične. Mestna plinarna obratuje neomejeno v polnem obsegu.

Položaj mestnega vodovoda

Na Opekarski cesti je včeraj opoldne ponovno počila vodovodna cev. Delavci vodovodne uprave so defekt popravili v štirih urah. Dnevno od zgodnjega jutra do pozne večera je zaposlenih 14 delavcev s popravili defektov pri vodovodnih napravah. Zamrznjenih je po hišah nad polovico vodovodnih cevi, zlasti močno so zamrznjene na periferiji mesta, kjer se stranke mnogo ne brigajo za vodovod. V najkrajšem času prične funkcionirati nov stroj v Klečah.

Tudi kinematografi prizadeti

Neugodne odnosno prekinjene železniške zveze z Zagrebom delajo tudi našim kinematografom hude preglavice. Naši kinematografi so namreč navezani na uvoz filmov od zagrebških ali beograjskih tvrdk, tola »Ideal« je ostal brez filma, dočim je »Matice« prisiljena nadalje igrati film »Gaubert«. Slučna situacija je tudi v »Dvorcu«, kjer so ostali včeraj brez filma. Pričakovati pa je, da prispe danes filmi iz Zagreba, ker je železniška zveza z Zagrebom vzpostavljena.

Nad pol milijona za kidanje snega

Novi sneg je zopet prizadejal mestni občini občutna bremena. Čestno nadzorstvo je včeraj in danes najelo več brezposelnih za kidanje snega. Včeraj je kidalo sneg 29 brezposelnih, ki so se deloma sami javili, odnosno jih je občina najela pri Borzi dela. Danes je bilo najetih še 45 novih delavcev. Sneg odvaja 39 privatnih voznikov poleg mestnih. Vozniki dobe na dan 130 Din. Delavci zaslužijo na dan 44 Din z nadurami. Mestna občina je letos izdala že nad 540.000 dinarjev za kidanje snega.

Vlaki vozijo brez voznega reda

Železniški promet je bil zadnjih 24 ur najhuje ogrožen po slovitihih snežnih viharjih, ki so besneli po vseh krajih Slovenije. Pojavili so se ob progah tudi plazovi, ki neprestano ogrožajo bohinjsko progo, kakor tudi progo med Ljubljano in Zidanim mostom, odnosno Celjem. Po nekaterih krajih so na progah od 2 do 5 m visoki snežni zameti. Železniška uprava je danes ukrenila vse potrebno, da se proge čimprej očistijo in je v tem pogledu dovoljen neomejen kredit zelo zasnežena je proga okoli Zidanega mostu in pri Brezicah.

Vlaki vozijo brez pravega voznega reda. Železniška uprava odpravlja pred vsem najnujše potniške vlake. Tovorni promet je omejen na skrajni minimum. Promet je zaprt za vsako drugo blago, razen za premog, kurivo in živila. Vlaki so v zadnjih 24 urah vozili z ogromnimi zamudami.

Zveza Ljubljana—Trst še vedno prekinjena

Že tretji dan je direktni železniški promet med Ljubljano in Trstom popolnoma ustavljen. Med Divačo in Nabrežino je silna kraška burja, ki je tam drvela z brzino 80—90 km na uro, nanesla na progo tako ogromno množino snega, da je bilo odkidavanje absolutno nemogoče. Italijanski upravi pa delajo snežni zameti še huješe preglavice, ker niso njeni nameščenci iz toplih krajev vajeni take burje in snežnih zemetov. Italijanska železniška uprava se je obrnila na vojaštvo, ki je odposlalo na progo močnejše ženiške oddelke, ki so na tedi brez moči proti burji.

Med Rakekom in Postojno so ravnotako silni zameti. Že od ponedeljka popoldne je tical do danes zjutraj tovorni vlak pri »Ravberkomandi« popolnoma zasnežen. Danes so ga izvežli in pripeljali v Postojno.

Mednarodni brzovlaki, ki vozijo iz Avstrije in od severa proti Trstu, so morali biti dirigirani čez Podbrdo in Jesenje proti Ljubljani. Tržaški brzovlak proti Dunaju, ki prihaja v Ljubljano redno ob 23.45, je že v terek običal v Postojno v zametih in še vedno stoji tam. Tržaški brzovlak, ki pa bi imel priti sredi ob 23.45 v Ljubljano, je prišel v Ljubljano šele danes ob 9.30 dopoldne preko Jesenice. SOE iz Milana je imel nad 7 ur zamude.

Zameti pri Verdu

Med Verdom in Logatcem so veliki snežni zameti, visoki po nekod celo 5 in še več metrov. Ker ne morejo proge popolnoma očistiti, se vrši promet na tem kraju po enem tiru. Veliki zameti so bili tudi na progi od Brezovice proti Borovnici. Včerajšnji popoldanski potniški vlak je pri Vnanjih gorah običal v snegu. Nadaljeval je vožnjo šele ob 17.30.

Plazovj med Zidanim mostom in Celjem

Železniško progo med Celjem in Zidanim mostom, ki se vije po ozki soteski, podobni dolini Savinje, so včeraj na 9 krajih zasuli snežni plazovi. Plazovi so dosegali dolžino od 10 do 40 m in višino od 2 do 5 m. Prvi plazovi so prihrumeli na progo ob 15.40. Promet je bil popolnoma ukinjen do danes 9. ure dopoldne. Iz Celja in Zidanega mosta so takoj na kraj nesreče poslali dva velika snežna pluga z lokomotivami in večimi skupinami delavcev. Čistili so progo celo noč. Delo je bilo zelo naporno. Očiščen je bil najprej en tir, po katerem je dopoldne prvi vozil mariborski potniški vlak, ki je prišel v Ljubljano namesto ob 10. šele opoldne.

Zasnežen dunajski brzovlak

Iz dveh garnitur obstoječi nočni dunajski brzovlak, ki vozi proti Ljubljani oziroma Zagrebu, je bil zasnežen v Špiljah. Odkidali so ga šele davi in je ob 9.30 privozil na glavni kolodvor v Maribor.

Ljubljana nad 36 ur brez zveze z Beogradom

Železniške zveze Ljubljane z Zagrebom in Beogradom so bile včeraj popolnoma prekinjene. Ljubljana ni imela 36 ur nikake zveze z Beogradom. Prvi je iz Beograda v Ljubljano privozil OSE in sicer z rekordno zamudo 27 ur. OSE je privozil

snoči ob 22.30 v Ljubljano ves zamrznjen in obdan z ledenimi svečami. Danes opoldne je privozil prvi potniški vlak iz Zagreba. Ker je prenehalo snežiti in ker progo proti Zagrebu z največjo naglico čistijo, je upati, da bodo danes zveze z Zagrebom za silo vzpostavljene.

Na Hrvatskem promet odpovedal

Po poročilih, ki jih je prejela ljubljanska železniška direkcija, je železniški promet na Hrvatskem popolnoma odpovedal. Včeraj niso vozili nobeni vlaki, niti tovarni, niti potniški. Z največjo težavo so se vzdrževali le nekateri mednarodni direktni vlaki. Popolnoma je ukinjen promet od Karlovca proti Splitu in Sušaku. Kakor nam poročajo, je pred 10 dnevi bilo iz Splita odposlanih 12 vagonov angleškega koksa v Ljubljano. Toda vagoni so običali na neki postaji v Liki.

Na tisoče gozdnih delavcev brez dela

Ker je ustavljen vsa tovarni promet na železnicah in ker ne funkcionira dovažanje lesa iz gozdov na železniške postaje, kjer imajo lesni podjetniki svoja skladišča, je na tisoče gozdnih delavcev brez dela. Na Gorjenškem se je doslej prakticiralo, da so pravočasno spravili les iz gozdov na postaje, na Dolenjskem, kjer so bile zime vedno bolj mile, pa ne. Ker se bo les pokvaril, gre škoda v stotine tisoč. Eksport lesa je padel na 25 odstotkov. Hudo oškodovane bodo lesne družbe, čijih bilance bodo pasivne, pa tudi davkarje, ki ne bodo mogli zahtevati običajnih davkov.

Strahovit mraz na Dolenjskem

Novo mesto, 14. februarja. Mraz še vedno ni odnehal. Krka, na kateri je pred dnevi pričel popuščati led, že zopet zamrzuje. Visoki snežni zameti povzročajo, da ni kmetov z živili v mestu. Avtomobilske zveze s St. Jernejem, Kostanjevico in Krškimi so občutno ovirane.

Z vožnjo lesa iz Windischgrätzovih gozdov na postajo v Straži so morali začasno prenehati. Lovci pripovedujejo, da divjadi na strahovito zmazuje. Ob Krki so našli mrtvih še več divjih rac, ponirke pa tako omagane, da so jih lahko lovili z rokami.

Kuriva v mestu v splošnem primanjkuje. Noben kmet ne pripelje drv v mesto. Doma nimajo zalog, na sekanje v gozdu ob tem vremenu pa ni misliti. Električna razsvetljava je zvečer kaj medla in se je bati, da bo elektrarna, slično kakor v drugih krajih, prisiljena prenehati z obratovanjem. Silna škoda grozi mlinarjem. Potok Težka voda je zamrznil in je ponekod led strel mlinjska kolesa. Voda uhaja v mlin, tako da je nemogoče mleti.

V šolah se pouk še vrši, a ga bodo, kakor vse kaže, morali ukiniti. V poedinih razredih in gimnaziji je zamrznilo črnilo v črnilnikih, Mladina, ki prihaja v šolo iz najoddaljenjših krajev, je vsa prezeblja in se trese od mraza v šolskih sobah. Pouk v takih razmah je seveda iluzoren.

Hudo prizadeti so uradniki v tukajšnjih uradih, n. pr. pri okrožnem sodišču. Osobje je prisiljeno uradovati v suknjah. Bati se je, da se bo moralo uradovanje popolnoma ustaviti.

Občudovanja vredno je železniško osobje na tukajšnji postaji, ki je nekakšen železniški centrum za vso Dolenjsko. Kljub temu, da je večinoma bolno, izvršuje svojo službo, ker ni nadomestnih moči. Mnogo trpi osobje, ki izvršuje premikanje ter osobje pri tovornih vlakih. Ubogi zavirali so so po 12 ur in še delj izpostavljeni strupenemu mrazu in burji. Kadar zapuste zavore, ne hišice in stopijo na poledele stopnice, morajo biti zelo previdni, da jim ne spodrsne in da ne padejo pod vlak.

Zadnje dni zamrzuje v mestu pitna voda. V vseh pod Gorjanci so zamrznjeni vsi vodnjaki, tako da vlada tudi splošno pomanjkanje vode. Kmetom zmazuje živež v kletih, zlasti krompir, tako da ga spomladi niti za seme ne bo. Mnogim posestnikom so tudi že zamrznili prašiči. Primanjkuje tudi krme in kmetje morajo klati živino.

V silnih skrbih so vinogradniki radi vinogradov na Trški gori in drugih vinskih gorah. Obstoji resna nevarnost, da bo tudi trta pozebila in da bodo na ta način vinogradniki in viničarji, ki jih je pri nas prescejšnje število, ob ves svoj zaslužek.

Bolezem razsaja zlasti v okoliških vaseh. V nekaterih hišah so vsi bolni.

Ledene gore v Dravi in Muri
Po poročilih posameznih postaj ljubljanskega železnice, je zapadlo na progah 40 do 50 cm novega snega. Najhujše je zaradi snežnih viharjev trpela proga Pragersko-Kotoriba. Tu je sneg zapadel do 1 m visoko. Promet se povsod vedno zadržuje za največjo težavo.

Druge velike nevarnosti grozi splošnemu prometu v slučaju milejšega vremena od popolnoma zamrznjenih rek in potokov. Reki Drava in Mura sta popolnoma zamrznili. Na mnogih krajih so se nagromadile prave

ledene gore do 5 m visoko. Čim nastopi toplejše vreme, bodo reke valile ledene mase proti mostovom. Zato je železniška uprava že sedaj ukrenila vse potrebno, da obvaruje mostove pred večjimi katastrofami.

Dolenjska proga zametena
Dolenjska proga od Metlike proti Karlovcu je bila na mnogih krajih popolnoma zametena. Največji zameti so bili med Buzinjarci in Karlovcem, zato je bil promet popolnoma ustavljen.

Prometno ministrstvo je odredilo znatno redukcijo osebnih vlakov

Nova navodila vsem železniškim direkcijam. — Glavno pozornost morajo direkcije posvečati aprovizaciji mest

— Beograd, 14. februarja. Situacija je v železniškem prometu naravnost obupna. V Beogradu je prišlo danes samo par vlakov, ki so bili že po dva dni na poti in so večkrat običali v snegu. V prometnem ministrstvu se je vršila davi konferenca, na kateri je bilo sklenjeno, da se obdrži na glavnih progah samo po en par vlakov. Dočim bodo vsi drugi ustavljeni. Železniške direkcije so dobile nalog, da temu primerno odrede

ustavitev zlasti vseh onih vlakov, ki niso rentabilni. Vso pozornost morajo železniške direkcije posvečati aprovizaciji mest in v vsemi sredstvi gledati na to, da se omogoči prevoz živih in kuriva. Po potrebi naj se ves ostali tovorni promet ukine.

Beograjska vremenska postaja napoveduje nadaljnje popuščanje mraza. V južnih delih države bo začelo snežiti na Primorju pa bo deževalo.

Obupna borba velemesta s snegom in mrazom

Na dunajskih ulicah poslujejo vojaške kuhinje, ki dele okrepčila siromašnim slojem. — Pomanjkanje vode in električne struje. Zahvala zveznega predsednika tisku.

Dunajska občina je storila vse, da bi kar najbolj ublažila strašen položaj siromašnih slojev prebivalstva. Ki silno trpe zaradi strupenega mraza. Naprosila je zvezno vojsko, da ji da na razpolago vojaške kuhinje, v katerih kuha na prometnih križiščih v delavskih okrajih čaj za okrepčilo premraženim delavcem. Obiski teh čajarn pod milim nebom je zelo velik in pred posameznimi kuhinjami stoje dolge vrste delavcev, nastavljenec otrok in žen, da se ogrejejo s požirkom vročega čaja in pokrepčajo s kruhom, ki ga dele vojaški brezplačno.

Občina je odredila, da se podaljša čas uporabljanja azilov za brezposelne in brezstanovalec od 3. ure popoldne do 10. ure zjutraj. Doselej so prenočili v zaslihih prenočiščih se vsi reflektanti, kjer je stavila občina azilom na razpolago večje število zaslihih postelj. Poleg tega je uvedena še posebna akcija za preskrbo siromašnih slojev s kurivom.

Radi mraza zavzema pomanjkanje vo-

de vedno večji obseg, ker število zamrznjenih vrelcev dunajskega vodovoda neprestano raste. Včeraj je posebna komisija kontrolirala uporabo vode v 1400 hišah. Posebne težave povzročajo številni primeri zamrznjenosti vodovodov, ki zahtevajo dnevno do 400 intervencij. Zaradi zamrznjenosti Dunava je morala električna centrala na Dunavu znatno omejiti svoj obrat. Namesto nje dobavljajo električni tok na Dunaju stara parna centrala, ki pa tudi ne more obratovati s polno kapaciteto zaradi pomanjkanja premoga in vode za ohlajevanje iz parnih turbin odhajajoče pare. Zvezni predsednik Miklas se je izrazil z zastopnikom dunajskega tiska v glavnih besedah o težki usodi številnih brezposelnih in trpečih, ki jih usoda postaja sprčo snega mraza skoro neznosna. Z zadovoljenjem in zahvalo je naglašal dejstvo, da je dunajski tisk v odlični meri doprinesel k pomoči akcij za trpeče in zmruzočih prebivalstvo ter podprl s tem ukrepe države in občin.

Katastrofalne posledice snega in zime

V vseh velemestih se pojavlja pomanjkanje kuriva in živil. — Železniški promet do skrajnosti omejen. — Nevarnost poplav.

— Bratislava, 14. febr. Zaradi pomanjkanja premoga je bil pouk na vseh ljudskih in meštanskih šolah za teden dni prekinjen. Pomanjkanje premoga se opazuje tudi drugod, tako da je v prihodnjih dnevih računati z ustavitvijo nekaterih večjih obratov. Vse zahtevajo koksa zahteva težnja bolnica. Oblasti so izdale obširne ukrepe za morebitne poplave. Okrajne oblasti so bile pozvane, naj uvedejo varnostno službo. Za slovaško je bila imenovana posebna komisija za poplavo. Ker se je bal, da bo Dunav zaradi taljenja ledenih množin narastel, bo uvedena služba vojaških letal, ki bodo opazovala vsako spremembo v toku. Komisija za poplavo bo stopila v stik tudi z avstrijskimi in madžarskimi oblastmi. Za primer poplave je zagotovljena vojaška pomoč.

— Varšava, 14. febr. Železniški promet na poljskih železnicah trpi zaradi hude zime katastrofalne posledice. Železniško ministrstvo je pooblastilo ravnatelja, naj omeji osebnih promet za 50 odstotkov ali še več, da bi tako omogočila tovorni promet in preskrbo mest s premogom in živili. Posebno veliko je pomanjkanje premoga po raznih mestih vzhodne Galicije.

— Praga, 14. februarja. Na teritoriju vse republike je danes mraz nekoliko popustil. Najnižjo temperaturo — 10 stopinj so imeli

v Češkem lesu, najnižjo — 30 stopinj pa v Podkarpatski Rusiji. Meteorološki zavodi napovedujejo, da bo jutri mraz še bolj pustil. Na železnicah je položaj še vedno zelo slab. Dočim so v prvih dneh vozili vlaki z manjšimi zamudami, znašajo zamude danes že več ur. Železniške direkcije so bile prisiljene ustaviti nič manj kot 24 važnih brzovlakov in storile osebne vlake po vseh delih države.

— Berlin, 14. februarja. Vztrajen mraz zadnjih dni se je tudi v milijonskem mestu pokazal bolj katastrofalno kot se je sprva domnevalo. Preskrba s premogom je kljub nasprotnim izjavam občinske uprave odpovedala. Ravnotako se čuti pomanjkanje najpotrebnejših živil, posebno krompirja, ki prinaša na trg popolnoma zmruznjeno. Mesto je izplačalo kot prvo pomoč za nabavo premoga do sedaj 3,3 milijone mark. Zaradi pomanjkanja premoga bodo šole za osem dni zaprte, kar se je po raznih drugih mestih Nemčije že zgodilo. V Vratislavi je bil ustavljen tramvajski promet, ker je 61 odstotkov osebja obbolelo. V Drazdahin je Laba v vsem toku zamrznila, tako da je do Hamburga z izjemo dveh majhnih presledkov popolnoma zamrznjena.

samo lokalna dela, izkoristiti je treba za Dunav obvezne mednarodne zakone ter o tem problemu razpravljati tudi z zainteresiranimi češkoslovaškimi in madžarskimi eksperti, ker morejo posamezni ukrepi za rešitev lokalnih pogojev v eni državi postati usodni za drugo.

Parniki v ledenem oklepu
— Berlin, 14. februarja. Ker je na Vzhodu morju običajno mnogo parnikov in leden, je sklenila švedska vlada, da bo odposlala svoje vojne ladje, da rešijo ogrožene parnike. Dalje je sklenila švedska vlada, da bo v bodoče spravljala pošto za celino z rakotopli, ker je poštini promet s parniki negotov. Za dovažanje živil zamrznjenim parnikom je dala švedska vlada vojaška letala na razpolago. Med tem so ledene gore v bližini otoka Anholt zopet zmečkale iz Rostoka prihajajoče nemški parnik, nigar posadko so rešili Danci.

Kupujte „Zvezdanko“!

Imenovanje občinskih svetov

Župan je v Beogradu inž. Savčić, v Zagrebu dr. Srkulj, v Ljubljani dr. Puc — Novi občinski svetniki v Ljubljani

— Beograd, 14. februarja. Danes popoldne je kralj sprejel v avdienci pomočnika notranjega ministra g. Žiko Lazića. Na avdienci je vladar podpisal ukaz o imenovanju novih občinskih uprav v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Za župane so imenovani: v Beogradu inž. Miloš Savčić, v Zagrebu dr. Stjepan Srkulj, v Ljubljani dr. Dinko Puc.

Občinski sveti so ostali v glavnem nespremenjeni. V Beogradu sta imenovana za podžupana predsednik obrtne zbornice Milan Stojanović in inž. Zavadiil.

V ljubljanski občinski svet so na novo poklicani: dr. Oton Fetič, inženjer gradbene direkcije Anton Ditrich, tajnik delavske zbornice Filip Uratnik, Ivan Hribar, inž. Dušan Serbec in dr. Andrej Gosar. Inž. Serbec je obenem imenovan za podžupana, dosedanjí podžupan prof. Evgen Jarc pa ostane še dalje v občinskem svetu.

Prehrana brezposelnih v Zagrebu

— Zagreb, 14. februarja. V siromašnih slojih je zavlada velika beda. Zaradi tega je mestna občina uvedla akcijo, da more nuditi zlasti brezposelnim in revnim slojem brezplačno hrano. Po vzorcu Dunaja bodo na raznih krajih mesta postavljene poljske kuhinje, ki jih bo dala na razpolago vojaška oblast. Pri teh kuhinjah bodo dobili brezposelni po dvakrat na dan čaj in kruh, popoldne pa toplo hrano. Za danes popoldne je sklicana konferenca gospodarskih krogov, na kateri bodo sklepali o podpiranju te akcije ter o preskrbi kuriva in živil.

— Zagreb, 14. februarja. Zadnji snežni zameti so dovedli v Zagrebu do katastrofe.

Mesto je že 4 ur docela odrezano od zunanjega sveta. Železniški promet je docela odpovedal, ker prog sploh ni mogoče očistiti. Z največjim naporom so tekom današnjega dopoldneva rešili zasnežene vlake in jih spravili do bližnjih postaj. Potniki so bili docela premraženi in so morali nekaterim nuditi zdravniško pomoč. Pomanjkanje živil in kuriva je od dne do dne obsejnejše. Mestna občina je izdala stroga navodila, da prepreči navijanje cen. Solski pouk je docela ustavljen.

Čestitke naše vlade papežu

— Beograd, 14. februarja. Povodni sklenitve spravne pogodbe med Vatikanom in Kvirinalom je izdalo zunanje ministrstvo našemu poslaniku pri Vatikanu nalog, naj v imenu naše vlade izrazi zadovoljstvo nad tem novim dokazom olačanja miru, ki tvori tudi osnovo naše zunanje politike.

Podrobnosti o strašni železniški nesreči pri Batajnici

Nesrečo je zakrivil prometni uradnik. — Človeških žrtev k sreči ni bilo, pač pa je gmotna škoda zelo velika.

Predvčerajšnjim ponoči okoli 1. ure se je pripetila pri Batajnici težka železniška nesreča, o kateri smo kratko že poročali. Med postajama Zemunsko polje in Batajnica je nastal katastrofalan karambol: brzovleka in vlakom, ki je vozil iz Batajnice proti Zemunskemu polju.

Zagrebski brzovleka bi moral zapustiti Beograd že ob 6.35 uri. Zaradi velikega mraza in snežnih zametov je pa odšel z beograjske postaje šele po 10. uri. V pomožni kompoziciji, ki je odšla iz Batajnice v Zemunsko polje, so bili železniški delavci za čiščenje železniške proge. Delavci so se odpeljali, da bi očistili progo med Batajnico in Zemunskim poljem, ki je prejšnji dan zapadel in oviral redni promet.

Brzovleka in pomožni vlak sta vozila torej v nasprotni smeri in na odprti progi sta trčila skupaj. Edina sreča je bila, da zagrebski brzovleka na tem kraju še ni vozil z veliko hitrostjo. Zaradi mraza in drugih ovir je vozil od postaje Zemunsko polje proti Batajnici le s hitrostjo 15 km na uro. Brzovleka je zapustil že beograjsko postajo z veliko zamudo. Na postaji v Zemunskem polju je moral zopet stati nad eno uro. Ustavljen se je moral pa tudi na drugih postajah med Batajnico in Zemunskim poljem, kjer se sicer ne ustavi.

Nesrečo je zakrivil prometni uradnik na postaji v Batajnici, ki je odpravil pomožni vlak za čiščenje proge po tiru, po katerem je privozil zagrebski brzovleka.

Pri nesreči je bilo težje in težje ranjenih 19 oseb. Težkim poškodbam sta takoj podlegla dva potnika. Težko ranjen je tudi kurjač brzovlaka. Polomljeni imo obe nogi in močno poškodovano glavo. Razen tega je dobil težke notranje poškodbe. Težko ranjen je tudi poštni uradnik, ki je opravljal službo v poštnem vagonu brzovlaka.

Pri karambolu je vrglo strojnika, kurjača in pomožnega kurjača proti tenderju. Ker se je tudi lokomotiva zarila v tender, je strojnika in oba kurjača zasula debela plast premoga. Reševalno delo je bilo zelo oteženo. Mnogo je bilo ranjenih tudi delavcev in železniških nameštencev, ki so bili v pomožnem vlaklu.

Od potnikov ni nihče težko ranjen. Nekaj jih je lažje ranjenih. Zaradi karambola je nastala tudi velika materialna škoda. Popolnoma je skoro uničena kompozicija pomožnega vlaka, ki je obstojala iz štirih vagonov, v katerih je bilo največ delavcev.

Ker v teh vagonih ni kurilne naprave, so postavili pred odhodom vanje majhne peči. Pri nesreči so se prevrnile in razbile tudi te peči in tako je nastal v vagonih požar, ki je vpoelil vse štiri vazine. Ranjene delavce so ostali, ki so odnesli zdravo kožo, rešili iz ruševin. Prvo pomoč je ranjenecem nudil pater Pacifikus iz Ljubljane in lekarnar Desider Kornhaus iz Sušice, ki je zaposlen pri tvrdki „Richter“ v Zagrebu. Ta dva sta obvezala ranjenecem rane, dokler ni prišla pomoč iz Beograda iz Zemuna.

Med potniki je nastala velika panika in razburjenje, ker potniki v spalnih vagonih niso hoteli dati posteljne opreme za povoj. V vlaklu namreč ni bilo povojev ali

drugih sredstev za prvo pomoč. S posteljnimi perili so hoteli povezati rane ponesrečenec.

Obe lokomotive sta popolnoma razbiti. Nudil se je strašen prizor. Daleč okoli se je čulo stokanje ranjenecv in vpitje prestrašenih potnikov in puhanje uhajajoče pare.

Ko so prometnega uradnika v Batajnici, ki je zakrivil nesrečo, obvestili o katastrofi, je takoj pobežnil in za dosedaj še niso našli. Na kraj nesreče je takoj prišla komisija generalne direkcije iz Beograda s pomočnikom generalnega direktorja Pranićem na čelu. Razbiti vagoni so popolnoma zatrpali dvotirno progo, tako da je bil redni železniški promet po tej progi nemogoč. Drugi brzovleka, ki bi moral ob 11.20 zapustiti Beograd, sploh ni zapustil beograjske postaje. Tudi drugi vlaki so ostali na postaji.

Zaradi nesreče je bil ustavljen ves promet na progi preko Save. Na odprti progi med Batajnico in Zemunskim poljem je stalo 16 vlakov, ki so čakali na odhod. Ker pa proga ni bila tako hitro očiščena, so se vlaki vrnili na beograjsko postajo. Šele popoldne so v toliko očistili progo, da je bil možen vsaj zasilen promet tako da so potniki prestopali iz vlaka v vlak. Komisija se vedno preiskuje, kako je nesreča nastala in išče tudi pobežlega uradnika, ki je glavni krivec. Policijske stražnice in orožniške postaje so bile obveščene o negovem begu.

Neslana pustna šala v Splitu

— Split, 12. februarja. Sinoči je neznanec zagnal raketo v kavarno „Nani“. Raketa je padla med dve dvorani ter eksplozirala ob silni detonaciji, pri čemer je razbilo šipe na desetih oknih. V kavarni je nastala med občinstvom panika. Ko pa se je izvedelo, da ne gre za bombo, so se gostje pomirili. Policija je uvedla preiskavo, vendar pa brez uspeha.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.795 — 22.855 (22.825), Berlin 13.505 — 13.535 (13.52), Bruselj 0 — 7.921, Budimpešta 0 — 9.9357, Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9904 do 8.0204 (8.0054), New York 0 — 56.86, Pariz 221.49 — 223.49 (222.49), Praga 168.2 — 169 (168.6), Trst 297.07 — 299.07 (298.07).
Efekti: Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 125 den., Pražednara 930 den., Kreditni zavod 175 den., Vevče 120 den., Ruše 260 — 280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 800.54, Berlin 13.52, Budimpešta 9.9357, Milan 298.07, London 276.6, New York 56.86, Pariz 222.49, Praga 168.6, Curih 1095.6.
Efekti: Vojna škoda 429.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.125, Dunaj 7303, Budimpešta 90.60, Berlin 123.35, Praga 15.39, Milan 27.19, Pariz 20.30, London 25.2375, New York 519.95.

Beleznica

KOLENDAR.
Danes: Četrtek, 14. februarja 1929; v slovenski Valentin; pravoslavni: 1. februarja, Trifun.
DANASNJE PRIREDITVE
Drama: „Beleznica legenda“, C.
Kino Matka: „Sveta laza“ ali „Gaucho“.
Kino Ideal: zaprto.
Pravljice za deco: Ob 17. v Unioni. Preko vodoje Vida Juvanova.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Trnkovec, Mestni trg; Ramon, Miklošičeva cesta.

Sentjakovski gled. oder. V soboto, 16. februarja: „Svetnik“. (Abonma). V nedeljo 17. februarja: „Svetnik“. (Izven).

— Motokolesarski klub „Ilirija“ v Ljubljani, priredi dne 17. marca t. l. slovo na hričice. Podrobní razpis se zaledno razpisuje vsem klubom. Včlanjenim v Savezu Motoklubov kraljevine SHS. — Upravni odbor.
— Motokolesarski klub „Ilirija“ v Ljubljani. — Redna seja upravnega odbora se vrši v soboto dne 16. tm. ob pol 8. uri zvečer. V Prešernovi sobi restavracije „Novi svet“. — Predsednik.

Iz ljubljanske kronike

Ljubljana, 14. februarja. 19-letna Marija V. iz Ljubljane je imela ljubavno razmerje s čevljarjem Ivanom B. To razmerje ni ostalo brez posledice in Marija je rodila nezakonsko dete. Čevljar Ivan pa se za svojega otroka ni mnogo zmenil in Marija ni prejela niti pare za otroka. Zato ni čuda, da se je sčasoma njena ljubezen do čevljarja Janeza ohladila, zlasti ker je bil Janez že delj časa brez posla in se za delo ni brigal. Marija je postala napram Janezu popolnoma indiferentna, čeprav je je la zalezaval na vseh koncih in krajih. Fakko je tudi izvedel, da je bila Marija na pustni torek v družbi nekoga drugega fanta. To ga je pogrelo in sklenil je osvetiti se dekletu. Včeraj je Marijo zasledoval in snodi okoli 23. jo je na Miklošičevi cesti dohitel, ko je šla domov. Zakadil se je vanjo in o z ostrim čevljarjskim krivcem sunil v hrbet. Dekle je zajekalo od bolečine, imela pa je še toliko moči, da je zbežala. Marija je zadoje takoj prijavila stražniku in se odpravila v bolnico. Njena poškodba ni težka. Ljubosumnega Janeza išče zdaj policija.

Včeraj se je v mestu pripetilo več lažjih nesreč. Hlapec Avgustu Rendetu se je popoldne na Gosposvetski cesti splasil konj in zdirjal. Hlapec je padel pod sani in zadobil lažje poškodbe po nogah. Konja so pasanti pri Evropski ulavi.

Včeraj okoli 16. se je v trgovini Rot na Mestnem trgu nezadoma onesvestila neznanca ženska. Rešilni avto je neznanke prepeljal v bolnico.

Ko je šla včeraj zjutraj šteparica Olga Oblak, stanujoča v Šiški, na delo v Polakovo tovarno, ji je na železniškem prelazu na Gosposvetski cesti nezadoma spodrsnilo in padla je. Pri padcu je z levo nogo občutila med dvema trdnicama in si jo v kolenu zlomila ali spahnila. Ker ni mogla vstati, so jo pasanti pobrali in pozvali rešilno postajo na pomoč.

Epilog roparskega napada

Pred sodiščem v Znojmu na Češko-slovašem se je teden dni odigral epilog drznega in brutalnega roparskega napada na učiteljsko Boženo Cuka v Schönwaldu. Učiteljica je bila uslužbena na tamošnji češki manjšinski šoli. Do šole je imela precej daleč in pot je vodila skozi gozd. 27. oktobra pa se je zjutraj tik na robu gozda pojavil pred njo neznan moški s sekiro v roki. Zakričal je na nič hudega slutečo učiteljico: „Denar ali smrt!“ Ker je preplašena učiteljica oklevala, jo je napadalec udaril s sekiro po glavi. Nato ji je vzel vse denar in omamljeno od silnega udarca zavlekel v gozd. Učiteljica se je med tem zavedla in se zakladila v roparja. Nastala je strahovita borba, med katero je napadalec svojo žrtev večkrat udaril s topim koncem sekire po glavi tako, da se je onesvestila zgrudila na tla. Zločinec je nato svojo žrtev tudi oskrnil.

Cukajeva se je čez nekaj ur zavedla, splazila se je iz gozda na cesto in tam obležala. Našel jo je neki voznik in jo prepeljal v bolnico. O napadu so bili naglo obveščeni orožniki, ki so obkolili ves gozd, o večernem zasledovanju se je orožnikom posrečilo prijeti storilca v osebi dninarja Johana Blaudicka, ki se je skrival v jami. Bloudicek je bil oblastim znan kot skrajno nevaren potepuh, delomržen in preverjen, ki je bil ladi sadižma že opetovano kaznovan. Pred leti se je zagovarjal tudi pred dunajsko poroto, obtožen poskušnega umora svoje ljubice. Te dni je moral lopov znova pred porotnike. No, v Znojmu niso bili tako usmiljeni z njim kot dunajska porota. Morilec je činično priznal svoje dejanje in izjavil, da je imel že dolgo namen koga oropati in priti na ta način do denarja. Zdravniki so ugotovili, da se mu ni posrečilo dekle oskruniti, pač pa je dohila Cukova težke telesne poškodbe. Udarci po glavi so bili smrtno nevarni. Porotniki so soglasno potrdili obtožbeno krivdo, na kar je bil Bloudicek obsojen na 18 let ječe, poostrene s temničo na dan zločina in s celodnevni postom vsakega četrta leta.

V trgovini.
— Verjemi mi, da me je sram kupiti samo pol metra blaga.
— Reci, da ga rabiš za maskeradni kostum, pa se ti ne bo treba sramovati.

Dnevne vesti.

— **Razpisana učiteljska služba.** Na državni trgovski šoli v Celju je razpisano mesto učitelja (suplenta, profesorja) za srbohrvaščino in nemščino. V poštev prihajajo le kandidati z diplomskim izpitom filozofske fakultete in kandidati, ki so dovršili višjo pedagoško šolo. Slednji se imenujejo za prva tri leta, ako je to njihova prva služba, le začasnim predmetnim učiteljem in postanejo stalni šele po izpitu za učitelja trgovskih šol. Prošnje, opremljene po čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih, naj se naslovijo na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu, vložijo pa do 25. februarja 1929. pri ravnatelstvu drž. dvorazredne trgovske šole v Celju.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti.** Od 22. do 31. januarja je bilo v ljubljanski oblasti 13 slučajev tifuznih bolezni, 43 škrlatinke, 126 ošpic, 20 davice, 8 šena, 961 hripe in 1 krčevite odreenelosti. V mariborski oblasti je bilo v istem času 12 slučajev hripe, 30 vnetja priušene slinavke, 10 tifuznih bolezni, 44 škrlatinke, 70 ošpic, 18 davice, 3 dušilnega kašlja, 3 šena in 1 krčevite odreenelosti.

— **Zivalske kužne bolezni v mariborski oblasti.** 11. t. m. je bilo v mariborski oblasti 6 slučajev svinjske kuge, 2 svinjske rdečice in 1 mehurčaste izpuščajne goved.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list«, št. 15 z dne 14. t. m. objavlja pravilnik za bolnice.

— **Nova knjiga Tavčarjevih zbranih spisov.** Ravnatelj izšel III. zvezek Tavčarjevih zbranih spisov. Vsebina: Otok in struga, Tiberius Pannonicus, Vita vitae meae in Janez Solnce. Uredil dr. Ivan Prijatelj. Izdala in založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1929. Strani XV. 464. Broširana Din 84, vezana v celo platno Din 100, v pol francoški vezavi Din 106, poštnina Din 3.50. Tavčarjeva beletristika, napisana na prelomu 70ih in 80ih let prejšnjega stoletja in zbrana v kronološkem redu v pričujočem zvezku, nosi na sebi predvsem tri vidne znake svojega postanka: jasno se razločijo v nji sledovi Levstik - Jurčičeve literarne dedščine, razvijajoči se ob otplivih linijah istočasnega nemškega pripovedništva na krepki osnovi svojevrstne, našemu pisatelju jasne umetniške individualnosti. V pripovedništvu pričujočega zvezka zasleduje Tavčar predvsem ta cilj, da čitatelju obrne pozornost na krepke značaje našega rodu, ki jih išče sedaj v pradavnini, ko so se rimske legije hodile po idilčnih, z zdravim ljudstvom naseljenih dolincah naše zemlje (»Tiberius Pannonicus«), nato v časih, ko je tula vera silila v deželo in povzročala tragična trenja celo med rodniimi brati (»Vita vitae meae«), potem v dobi, ko je tuje plemstvo prepovedovalo močnemu našemu človeku, da si ne sme izbrati družico po svojem srcu (»Janez Solnce«), ali v poznejših letih, ko je dunajski cesar novičil med našim ljudstvom, čigar posameznik neupogibljivi sinovi so rajši kot rokavljaci bežali v gore, kakor da bi nosili cesarsko suknjo (»Kuzovici«) in končno v graščaki dobi, v kateri so sredi naših slikovitih pokrajin moli v zrak stolpce ponosni gradovi, v katerih so se odigravale vroče ter romantične tragedije srca in stani (»Otok in struga«). Tavčarjevih povesti ni treba posebej priporočati. Kot enega najboljših naših klasičkov spadajo na knjižno polico vsakega slovenskega človeka. Dosedaj so izšli štirje zvezki in sicer III., IV., V. in VI. Naročajo se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

— **Vreme.** Končno naš vremenski poroki tolažijo, da bo mraz nekoliko potenjal. Obetajo nam pa še sneg. Včeraj je po vseh krajih naše države snežilo, samo v Splitu so imeli dež. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu -9, v Skoplju -2, v Zagrebu -12, v Ljubljani in Mariboru -14, v Beogradu -14.50. Davi je bilo v Splitu +4, v Skoplju -4.50, v Ljubljani -16.5, v Zagrebu in Beogradu -17, v Mariboru -18 stopinj. Barometer je kazal v Ljubljani 756 mm.

— **Krvnik Hart čaka na denar.** Sodni stol v Zagrebu čaka krvnika Harta, ki je bil v ponedeljek najnuj poklican iz Sarajeva v Zagreb. Brzjavno so ga obvestili, naj odpotuje s prvim vlakom. Krvnik je dobil brzjavko v terek jutraj in hkrati tudi poziv, naj takoj odpotuje v Zagreb. Hart je pa izjavil, da nima denarja in da ne more odpotovati, preden ne dobi vsaj na račun nekaj denarja od sarajevskega sodnega stola za polne stroške. Sarajevski dopisnik zagrebskih »Novosti« je sporočil, da krvnik Hart ne bo odpotoval iz Sarajeva, dokler ne dobi predplačila. Hart torej čaka na denar, dočim je v Zagrebu že vse pripravljeno za justifikacijo Prpića Malega in njegovih pojdajšev. Spisi so urejeni in vsilice pripravljene. Treba je le še krvnika. Straža, ki čuva na smrt obsojenih razbojnikov, so ojačili. V zaporu jih straži sedem orožnikov. Nič ne more več obiskati obsojenecv in tudi časopisov ne dobivajo več, da ne bi zvedeli za justifikacijo pred prečitano obsodbo. Stražniki pregledujejo vsako uro celice, da se prepričajo, če je vse v redu. Sodi se, da bo krvnik prišel v Zagreb šele jutri. Hart bo pripeljal seboj tudi svojega novega pomočnika Stjepana Tomasičevića, ki bo prvič ponagal pri obešanju.

— **Raketa eksplodirala v kavarni.** Iz Splita poročajo, da je neki mladenič vrzel v kavarno »Nani« raketo. Raketa je padla ravno med vrata dvoh sob in eksplodirala s silnim pokom. Okoli deset šip v okoliš je popokalo. Med gosti je nastala panika vsi so dli na prosto. Ko se je pa ugotovilo, da ni eksplodirala bomba, temveč navadna raketa, s kakršnimi se igrajo otroci, so se gostje pomirili in se vrnili v kavarno. Policija je takoj uvedla preiskavo, toda mladenčič, ki je vrzel raketo, ni našla. Pregledala je tudi vse trgovine z otroškimi igračkami in je zaplenila vse rakete.

— **Nesreča ribiča.** Iz Šibenika poročajo, da so včeraj v težkem stanju pripeljali v bolnico 33letnega Mateja Radiča, seljaka iz Beljina pri Jagodnici. Seljak je lovil ribe z mrijo. Ko je vrzel mrijo v vodo, je zapihal tako močan veter, da je mrijo za-

nesel in je eksplodirala, preden je padla v vodo. Seljaku je odrgala obe roki in mu poškodovala oči. Njegovo stanje je brezupno.

— **Cenjeno občinstvo se rjudo opozarja** na inventurno prodajo ostankov parov čevljev, osobito malih števil po znatno nižjih cenah, dokler zaloga traja. v trgovini PEKO. Ljubljana, Aleksandrova cesta. 131

— **Zimski šport krepi tela,** toda izpostavlja nevarnosti občutljivi telet posebno pri damah. — Pred vetrom in mrazom varuje najbolje: Elida Creme de chaque in Coldcream 1-n

— **Nesreče pri delu.** Ivan Verbič, žagar iz Martinhriba pri Logatcu, je pomagal pri spravljaju hlodov v dolino. Pri delu ga je vrela tako močno opazila po obrazu, da mu je težko poškodovala desno oko. — Slična nezgoda je doletela tudi Jožeta Setnikarja, delavca iz Prekmurja. — Oba so prepeljali v bolnico.

GRADSKA LEKARNA, Kamenita ul. 11.

Najlepše se Vam zahvalim za dober lek »Reumatise«, ki jako dobro deluje po sklepih in jaz ga širim čim najdalje.

Franjo Krušelj, Vel. Bukovac.

Iz Ljubljane

— **Iz Javno vprašanje:** Kje je trini nadzornik? Ljubljanci že nekaj dni pogrešajo na trgu tržnega nadzornika in to v času, ko je stanje na trgu najbolj kritično in primenljive najpotrebnejših živil. Kje je trini nadzornik, čigar dolžnost je, da bi ukrenil vse potrebno, da bi moglo ljubljanske gospodinjice dobiti na trgu najpotrebnejša živila, kakor jajca, krompir itd.?

— **Iz Velik naval v ljubljansko bolnico.** V ljubljansko bolnico se vedno in kljub hudemu mrazu prihajajo bolniki iz vseh krajev Slovenije. Bolnica je skoro prenapolnjena. V zavod prihajajo zadnje dni predvsem ozebljencl, mnogo pa je tudi silomačkov, ki nimajo ne doma, ne prenočišča in ker na prostem ne morejo prezbavati, pridejo v bolnico.

— **Iz Gledališke posetnike opozarjamo,** da je nocojšnja predstava Ljubezen treh kraljev za abonente reda A odpovedana. Zinka Vilfan - Kumčeva danes ni mogla odpotovati iz Zagreba v Ljubljano k predstavi. Abonenti reda A dobijo svojo prihodnjo predstavo v terek dne 19. tm. in sicer opero Tosco z g. Mičičem kot Cavaradosijem.

— **Iz Poziv davčnim zavezancem.** Davčna uprava za mesto v Ljubljani pozivlja ponovno vsa pridobitni zavezane osebe, ki izvršujejo v njenem območju kako podjetje, obrt ali samostojen poklic, da vložijo predpisano davčno prijavo za leto 1929 najkasneje do 28. februarja 1929 in sicer osebno ali priporočeno po pošti. Kdor ne vložil davčne prijave v navedenem roku, plača kot kazen 3% od odmerjenega davka in ako prijave ne vložiti niti na pisni poziv v nadaljnjem roku 8 dni, pa 10% osnovnega davka.

— **Iz Osnovna dekliška šola na liceju zaprta.** Na odredbo mestnega fizikata so zaprli osnovno dekliško šolo na liceju. Zaprta ostane do torka dne 19. t. m. Mestni fizik g. dr. Rus je tudi predlagal, naj se zapro vse šole v Ljubljani vsaj za pet dni, da bi se tako odpomoglo velikemu pomanjkanju premoga, posebno pri revnih slojih. Velike količine premoga, ki ga porabijo šole, naj bi se porazdelile med najrevnejše mečane.

— **Iz Umrli v Ljubljani.** Umrljivost v Ljubljani je v februarju nekoliko poenjala. V času od 6. do 13. februarja je umrlo 15 oseb. Umrli je med drugimi tudi najstarejši Trnovčan Ivan Babnik v starosti 94 let, stanujoč v Trnovski ulici 17. Umrli so: Antoun Vesel, sin posestnika, 31 let, bolnica, Ana Blanič, dularica, 63 let, Poljanska cesta 31, Barbara Kandunc, posestnikova hči, 3 leta, Illova 47, Karolina Ravnikar, vdova finančnega komisarja, 83 let, Poljanska cesta 16, Stanko Magerl, delavec, 32 let, Emouska cesta 10, Silvij Sotler, rejenc, 1 mesec, Verovškova ulica 13, Ana Rape, bivša delavka, 95 let, Japljeva 2, Stanko Iskra, sin mehanika, 1 mesec, barake pred Prulami, Ivan Skofic, bivša kuharica, 66 let, Svetševa ulica 4, Ivan Babnik, zasebnik, 94 let, Trnovska ulica 17, Marija Debelak, vdova poštnega direktorja, 56 let, Kolodvorska ulica 34, Terezija Turšič, žena posestnika, 51 let, Srednja 14, Frančiška Smrekar, zasebnica, 62 let, Hradskega vasa 32, bolnica, Fran Černe, sin delavca, 3 mesece, Rudnik 40, bolnica, Nestor Božič, sin gledališkega uslužbenca, bolnica.

— **Iz Zadušnica za velikim knezom Nikolaj Nikolajevičem.** Danes je minulo 40 dni od smrti velikega kneza Nikolaj Nikolajeviča. Društvo ruskih oficirjev v Ljubljani obvešča javnost, da se bo vršila v nedeljo 17. t. m. v pravoslavni kapelici po službi božji zadušnica za velikim knezom Nikolajem Nikolajevičem.

— **Iz Rubinsteinov koncert odpovedan.** Radi obolelosti pianista Arturja Rubinsteinina se koncert v soboto, dne 16. t. m. ne vrši.

— **Iz Ravnateljstvo I. drž. gimnazije v Ljubljani** javlja svojim učencem, da ostane zavod radi mraza zaprt do ponedeljka 18. t. m.

— **Iz Lutkovno gledališče Sokola I.** na Taboru priredi v soboto ob 20. uri posebno predstavo za odraslo članstvo in prijatelje z izredno velikimi lutkami. Vpizori se izvirna igra v 3 delanjih »Španski princ« v njemstvu. Za mladišo ta igra ni primerna. Za kritične stroškov se sprejema prostovoljne prispevke. — Po igri prijateljski večer. — Za mladišo pa bo predstava v nedeljo ob 15. in 17. uri. Izvajalo se bo igri: »Razapnik« in »Lažni grof«.

— **Opozarjamo vse stariše in prijatelje** lutkovnih gledališč na vse našeste predstave. — Vhod vedno iz Vrhovčeve ulice.

— **Iz Smrtina kosa.** Davi ob pol 7. je v Ljubljani umrla v cvetu svoje mladosti gđc. Ljudmila Samotornčan. Stara je bila 20 let. Podlegla je hripi, kateri se je pridružila še pljučnica. Pogreb se bo vršil v

soboto dne 16. tm. ob 15. uri iz bolnice. Blag ji spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskerno sožalje!

— **Iz Sokol I.** na Taboru sporoča svoje članstvu, da je umrla sestra Zorman Pavla, katero spremimo na njeni zadnji poti v petek 15. tm. ob pol 4. uri popoldne izpred hiše žalosti Florjanska ulica 23. — Odbor.

— **Iz Predaja** jaje po mestnem tržnem naizserstvu. Radi velikega pomanjkanja jaje je mestno tržno nadzorstvo naročilo v lastnem delokrogu nekaj nad 1000 komadov jaje (kar jih je za prvo silo moglo dobiti) ter jih bo te dni prodajalo po lastni nabavni ceni, to je jaje po circa 2 Din.

— **Iz Sentjakovski pevski zbor.** Današnja vaja odpade. Prihodnja vaja se vrši v ponedeljek ob 8. uri zvečer. — Tajnik. 181/a

— **Iz Godbeni odesk Sokola I.** Valod pomanjkanja turiva odpadejo do nadaljnjega vse vaše gibalne godbe in orkestra na Taboru. — Kapelnik.

Iz Celja

— **Se en požar.** V terek dopoldne okrog 10. ure je pričelo nenadoma goreti v veliki dvorani Celjskega doma in sicer je telo tramovje pod odrom in pa leseni nosilci. Ogenj je nastal radi konstrukcijske napake v centralni kurjavi. Dvorano so kurili za večerno maskerado Celjskega opeševalnega društva, ki je prav zadovoljno uspela. Ogenj so pogasili domači nameštenci sami in niso gasilcev niti obvestili o požaru. Škoda znaša okrog 2300 Din in je krita z zavarovalnico.

— **Smrtina kosa.** V terek dopoldne je umrla Pred grofijo 6 ga. Josipina Vrečko, soproga višjega sodnega oficijala v poklju, stara 54 let. Isti dan popoldne je umrla v Gosposki ulici 9 v starosti 66 let ga. Terezija Prevolskec roj. Cater, hčiha posestnica in soproga čevlarskega mojstra.

— **Šole začasno zaprte.** Radi hudega mraza so včeraj zaprli tukašnje mestno deško in dekliško šolo. Kakor je trenutno predvideno, se prične redni pouk zopet v ponedeljek 18. t. m. jutraj. Na okoliški šoli razsaja med šolsko mladino huda hripa, ki je položila v posteljo v posameznih razredih do 90% učencev. V nekem razredu so ostali od 29 učencev v terek samo še trije. Šolska uprava je bila radi tega prisiljena pobrati učence iz po treh razredov in jih zbrati v enem samem razredu.

Najboljše najtrajnejše, zato najcenejše!

V drugi polovici februarja in v marcu bo topleje

Kaj pravijo učenjaki o letošnji zimi. — O novi ledeni dobi ne more biti govora, pač pa se bližamo dobi bolj kontinentalnega podnebja.

Posledice strahovite zime so od dne do dne hušje in ljudje se v strahu vprašujejo kaj se je zgodilo z našo zemljo, da je zajel Evropo tako strahovit val mraza, dočim imajo na Spitzberghij temperaturo nad ničlo. Vsa Evropa govori zdaj samo o mrazu in vse ugiba, kako to, da je letošnja zima tako kruta. Čujejo se že glasovi, da je letošnja zim morda posledica važnih geološko-fizikalnih izprememb ali pa da se bliža naša zemlja novi ledeni dobi. Lajiki radi verjamejo takim senzacionalnim vestem, ki že itak prestrašene ljudi še bolj razburijo. V resnici pa stvar ni tako tragična in o tem, da se bližamo novi ledeni dobi, ali da so nastale na naši zemlji velike geološko-fizikalne izpremembe, ne more biti govora.

To potrjuje tudi izjava ravnatelja državnega meteorološkega zavoda dr. Schneiderja, ki so ga novinarji naprosili, naj jim pojasni, zakaj je letošnja zima tako ostra. Dr. Schneider je izjavil:

Naša instrumentalna opazovanja meteorološkega značaja segajo komaj 150—170 let nazaj in zato ne moremo napovedati tako dolge dobe, kakor je bila ledena doba. Mnogo bližje je nam vprašanje, dali bo naše podnebje v bodoče bolj kontinentalnega ali maritimnega značaja. Pa tudi na to vprašanje ni lahko odgovoriti. Pač pa moramo reči, da stojimo na meji med kontinentalnim in maritimnim podnebjem, ko se menja cona maritimnega zračnega toka s kontinentalnim takorekoč v obliki valov. Ze v eni svojih publikacij sem opozoril na to, da smo od leta 1923 v novi periodi. Ta nova perioda, označena z lepimi toplimi poletji in ostrimi zimami, doseže vrhunec najbrž leta 1940. Letošnje leto predstavlja v tem pogledu prvo relativno zboljšanje, to se pravi, da imamo zelo ostro zimo in da bo poletje zelo toplo.

Vzrok izredno ostre zime je iskati v prvi vrsti v debeli snežni odeji in v izredno visokem zračnem pritisku. Po mojem mnenju bo mraz kmalu poenjal in v drugi polovici februarja dobimo relativno toplejše vreme, v marcu bo pa razmeroma toplo. Temeljita iz-

Lepa Črnogorka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Študent, ki se koplje pri 23 stopinjah mraza

V Zagrebu imajo zimsko senzacijo. Študent Kristofor Zečević se koplje v ledeni Savi pri 23 stopinjah pod ničlo. Zečević je 21 let star in rodom iz Bosanskega Grahova. Pred dnevi se je produciral na Savi in številni Zagrebčani so ga občudovali. Na zamrznjeni Savi je telovadil v kopalnih hlačah, potem se je še okopal v ledeni vodi Save, do katere je prišel, ko so prebili dobel led. Mladi dijak je vzbudil s svojo odpornostjo in smelostjo splošno pozornost.

Ko so Zečevića obiskali novinarji, jim je povedal, da se utrjuje na ta način že štiri leta. Vsako jutro, če je lepo ali grdo vreme, če dežuje ali sije sonce, telovadi na prostem v kopalnih hlačah in se nato polije z mrzlo vodo. S takim treniranjem je postal za mraz popolnoma neobčutljiv. Pozimi nosi samo lahke dežni plašč, to pa samo zato, da bi mu ljudje ne očitali, da ne premore zimске suknje. Suknje pozimi pa ne rabi.

Glede prehrane je izjavil, da se hrani zelo skromno, in se vzdržuje sam z denarjem, ki ga dobi od slikarjev, ki jim služi za model. V Sarajevu, kjer je študiral srednjo šolo, se je mnogo bavil s športom. Posebno je gojil tekkanje in skakanje v višino. S telovadbo se je tako razvil, da vsi umetniki občudujejo njegovo lepo telo. Telovadi in kopa se vedno teš. Opoldne si sam skuha kosilo. Najprijetnejša jed mu je riž in jadrinarica slanina. Poje tudi pol kilograma kruha na dan. Zvečer se pa zadovolji z mlekom ali jogurtom.

Zečević še nikoli ni bil bolan. Odkar telovadi skoraj nag v dežju in snegu, še ni bil prehlajen. Kaj je prehlajenje, sploh ne ve iz svoje izkušnje.

Zelo se se mu čudili, ko se ni prehladil, ko se je kopal v Savi pri 23 stopinjah pod ničlo. Nasprotno je izjavil Zečević, po kopalju sem izvrstno spal in sem se prav dobro počutil. Sleklet sem se v kabini in v kopalnim plaščem odšel sem šel na led, kjer sem telovadil, ko je snežilo. To so moje vsakodnevne vežbe. Pri tem me seveda popolnoma nič ne zebe.

Danes popoldne bo študent ponovil svoje produkcije na ledu in v ledeni Savi. Utrjevanje Zečevića bodo tudi filmali kinopodjetje »Stella«. Zečević je ba je podočen filmskemu igralcu Romanu Novarru in zanj se baje že zanima neko filmsko podjetje in ga namerava angažirati.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Vzorna rodbina.

— Zakaj nas hočete zapustiti, Ančka? vpraša mož služkinjo. Kaj nismo ravnali z vami vedno tako, kakor da spadate k rodbini?

— Saj baš zato nočem več služiti pri vas.

Ni treba.

Mehanik popravlja električni vod in hoče stopiti na stol. Služkinja pa hoče stol pokriti s papirjem.

— Hvala lepa, saj bom dosegel tudi brez papirja.

Szekula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Sužnji so se razšli po peristiliju, nadlegovali so služkinje in moledovali, naj jim dajo še kos mesa. Nekateri je jed tako teknila, da bi sami požrli celega ovna.

Na hodniku, ki veže peristilij s atrijem, so se pojavile ženske postave v lepo okrašenih svilenih oblekah. To so bile žene Chrisobulovega doma. Te niso bile v rimskih nošah. Glave so imele zastrite s pajčolani v obliki polmeseca, okrašenimi z zlatom in dragulji. Pajčolani so jim zakrivali čelo in pol obraza. Prihajale so iz posebnih sob, ločenih od moških bivališč. To so bili nekaki haremi. Krila so jim dolga po sredi razdeljena v polkrogu. Blago gornje obleke, raztegnjeno s tenkimi zlatimi paličicami, je padalo na prsa kakor zastor in je zakrivalo prsa, ki so imele štirioglasto obliko. Zdelo se je, da so njihova nedrja zaprta v svileni kletki. Plaho so se ozirale na dvorišče, čim so pa zagledale nas, so zavrišale in zbežale v svoja zavetišča. V njihovem vedenju je bilo nekaj haremskega, nekaj, kar je značilno za žene severnoafriških haremov. Ta ženska noša me je spomnila, da sem že videl tako obleko, vklesano v nagrobne spomenike Fenčank, ki jih hranijo v pariškem muzeju.

Med ženskami je bila tudi mladenka z zlatim obročkom v nosu. Njen obraz je bil sicer preveč rdeč in živalski, a s tem okrasom vendar miren. Morda je bila to Chrisobulova hči. Na nogah so ji rožlale zlate verižice, na rokah je imela zapestnice v obliki kač.

Vestibul je bil poln tujcev. Čakali so da se gospodar zbudi. Chrisobulos je moral biti velik gospod, da je imel tako zgodaj toliko agentov, klientov in prijateljev. Iz predsobe se je čulo neprestano živahno pomenkovanje.

Trgovci s sužnji je bil že pokonci, pa ni še nikogar sprejel. Sedel je v tablinu, v kabinetu, kjer je poslušal zgovornega Sejana. Končno je privlekel iz predalčka mošnjiček in ga dal Sejanu, da mu nakupi vsega, kar je potreboval za dom.

Sejanus mu je vodil gospodinjstvo. Hodil je vsak dan na trg po živila, ki jih je bilo treba mnogo, kajti Chrisobulov dom je bil poln služinčadi.

Imel je razne novce — grške tetradrahe s sliko kralja Pira, srebrne denarje, ki jih je dal kovati še Pompejus Magnus, sesterčice iz Taranta, ki so bile že davno izgubili vrednost. Brutov revolucionarni denar, na eni strani volkulja, doječa mlada, na drugi klobuk, simbol svobode, na obeh straneh klobuka pa fascis, svežnji protja. Imel je tudi egipčanske novčice, na katerih je bila slika Kleopatrin v podobi boginje.

— Evo ti!

Naševali je novčice na dlan svojega komornika. Pri tem je globoko vzdihoval kot skopuh, ki obrne novčice desetkrat, predno ga da iz rok. Vedel je, da ga varajo da mu Sejanus krade denar. Toda pomagati si ni mogel. Tako je bilo vedno, odkar stoji svet, da živi služinčad na račun bogatega gospodarja. To se ne da izpremeniti. Vendar je pa zmažal z glavo in vprašal:

— Ali ni to preveč?

— Kako neki bi bilo preveč? — se je zasmejal Sejanus.

Trgovci s sužnji je še globlje vzdihnil. Dobro je vedel, da mu bo Sejanus tudi od tega neka; ukradel in da si kupi končno z njegovim denarjem hšo. Toda kot len in v svojo usodo udan orijentalci se je pomiril.

Vstal je, se pretegnil in odšel v predsobo, da pozdravi svoje prijatelje in kliente. Vsi so se mu klanjali in mu želeli obilo sreče.

Nas so pa odvedli na polje, da bi pomagali delati. Postavili so nas v vrsto po dva in dva kakor vojake. Mnogi so bili tega izprehoda celo veseli. Eden je spotoma celo prepeval. Za paznika so nam dali starega domačega hlapca.

V znak moči so mu potisnili v roke gorjačo, s katero je nas lahko udrihal, kolikor je hotel.

Prišli smo v ozko ulico, kjer so se hiše skoro dotikale. Bile so same nizke, zanemarene bajte. Take hišice sem videl na Balkanu, toda zdi se, da so imeli tudi Rimljani radi hiše s prizidkom, ki je mohl daleč naprej.

Ulica je bila široka komaj poldrugi meter. Voziti se ni dalo po nji, samo nekaj natovornih mul se je nam bližalo. Videli sem tudi nekaj domačih Bili so visoki, slikoviti v križce modrih, zelenih in rmenih oblekah. Nosili so čudne klobuke, podobne narobe obrnjenemu ptčjemu gnezdu. Tudi moški so imeli visoke frizure, lase so imeli počesane v obliki stolpčica.

Tudi neka ženska je prihajala po ozki ulici. Na glavah so nosile rimske perbase, polne rož. Drugače me pa ni nič spominjalo, da sem v starem veku. Solnce je sijalo kakor sije zdaj, mala bela mačica ki je čepela pod ostijem in se grela, je bila kakor staroveška sestra naše mlade mačice ki se veselo igra na preprogi. In tudi mršavi prašiči, ki jih ženo k Marcelu, so se mi zdeli kakor da so prignani iz tetenske bukvine Pastirji so se razlikovali od naših samo v tem, da so bili napol naki. Pa tudi oni pes s trdo dlako, ki se podi za zaostalo svinjo in besno laja, je kakor katerikoli ovčar v južni Mađarski.

Zdelo se mi je, da sem v tujem mestu, nisem se pa zavedal, da me ločijo tisočletja od naše dobe. Svet se skoro sploh ni izpremenil. Ugotovil sem, da avtorji zgodovinskih romanov pretiravajo, ko odkrivajo ogromno razliko med življenjem pradednih časov in moderno dobo. Pšenica ki so jo sejali v času faraonov po polju je poganjala klasie prav tako kakor zdaj, ko jo sejejo s sejalniki. Pa tudi ljudje so se prav malo izpremenili.

Komaj sem opazil kaj kar bi se mi zdelo čudno ali kar bi me spominjalo da sem se preselil v davno preteklost. Če bi potoval po vzhodni Afriki ali po kitajskih vaseh kjer ni železnice, ali po neobljudenih krajih angleške Indije, bi videl več eksotičnega, nego tu, dasi me je zanesla usoda v staroveško mesto. Morda so pa bile tu posebnosti, pa jih nisem opazil, ker sem bil razburjen in nervozen. Jezilo me je tudi to, da ne bom mogel pripovedovati ljudem o nobeni posebni dogodivščini ali strašni pustolovščini. Če me slučajno zaneše iz starega veka nazaj v moderno dobo. Zaman sem tako trpel.

Kupujte „Zvezdanko“!

Zunanji naročniki dobe listi

še istega dne v popoldan urah

MESECNA NAROČNINA SAMO 12 DIN

NAROČI SE V LJUBLJANI KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5

Predor med Anglijo in Francijo

Predor bi kopalo 6 let najmanj 100.000 delavcev. — Bil bi najbrž že zgrajen, če bi se ne upiral del angleške javnosti.

Naši potomci ne bodo razumeli, kako se je moglo zgoditi, da je ostala Anglija kot zibeika železnice kljub velikemu napredku tehnike še 100 let po Stephensonu ločena od železniškega omrežja evropskega kontinenta. Če pomislimo, kaj bi pomenjala železniška zveza Anglije s Francijo ali Belgijo, ne moremo razumeti, zakaj ta načrt še ni uresničen. Vožnja od Pariza do Londona bi trajala pičlih 5 ur, dočim traja zdaj s parnikom najmanj 8 ur. Ne gre pa samo za čas, marveč še bolj za udobnost in varnost potovanja. Potniki bi ne bili izpostavljeni morskim boleznim in nevarnosti, da se parnik potopi. Železniška zveza bi tudi znatno olajšala in poživila stike med evropskim kontinentom in Anglijo.

Načrt je izvedljiv

Po soglasni sodbi strokovnjakov je ta načrt tehnično izvedljiv in sicer najlažje s pomorskim predorom med mestoma Calais in Dover. Na dnu Rokavskega preliva je debela plast krede, skozi katero bi se dal brez večjih ovir vrtati predor. Rokavski preliv je globok največ 50 m in zato bi lahko začeli kopati blizu obale. Širina železniških prog je v Angliji ista, kakor na evropski celine tako, da bi tudi v tem pogledu ne bilo nobenih zaprek. Poleg čisto prometnih vidikov prihajajo v poštev tudi strateški, kar pa vprašanje predora komplicira tembolj, ker prevladuje naziranje, da bi pomenil predor pod Rokavskim prelivom v slučaju vojne veliko nevarnost za to ali drugo državo. Čujejo se tudi glasovi, da bi bilo treba napraviti predor tako, da bi ga lahko v primeru vojne porušili ali vsaj zamašili. Zato se načrt sčasoma nekoliko izpreminja v glavnih potezih, je pa ostal neizpremenjen. V naslednjem, si bomo kratko ogledali načrt železniške zveze med Anglijo in Francijo pod Rokavskim prelivom.

Kako bi bil predor zgrajen

Predor, čigar dno naj bi bilo okrog 50 m pod morskim dnom, bi ne mogel imeti izhoda neposredno na Dover odnosno Calais. Na francoskih tleh bi imel izhod pri postaji Wissant, ki ima železniško zvezo na eni strani s Calais, na drugi z Boulogne sur Mer. Od postaje Wissant bi vodila železnica preko viadukta nad morskim zalivom od jugozapada proti severovzhodu, potem bi pa ubral predor v loku glavno

zapadno smer z malim ovinkom proti jugu. Kakih 15 km od angleške obale bi prešel predor v loku v severozapadno smer, iz katere bi se tik pred obalo obrnil znova proti jugozapadu, pod angleško obalo bi pa tvoril polkrog in imel izhod blizu postaje Dover v severovzhodni smeri. Pa tudi pod Rokavskim prelivom bi glavni del predora ne bil raven kajti potrebna bi bila kanalizacija. Zato bi se moral predor na nekaterih krajih nekoliko dvigniti, na drugih pa poglobiti. Pri izhodu na francoski obali bi se dvignil na 9 km približno 10 promile, na angleški obali pa najprej na razdalji 6 km 5, na ostale 4 kilometre pa 18 promile.

Predor bi bil dolg 50 km. Njegov prečni prerez bi bil pravilen krog. Glede na velik zračni pritisk sredi predora (15 do 20 kg na kvadratni centimeter) se projektirata dva predora, ki bi bila oddaljena drug od drugega 15 m. Voda bi odtekala po velikem kanalu, ki bi se končal na francoski obali v globokem vodnjaku. Zrak bi črpale iz predora ogromne zračne sesalke tako da bi se obnovljala dnevno vsaj dvakrat. Razsvetljava bi bila seveda električna. Projektirala se tudi električni pogon lokomotiv. Ena električna centrala bi bila na angleški, druga pa na francoski strani. Vsaka bi oskrbovala promet v eni smeri oziroma po enem predoru.

Ideja je že stara

Gre torej za zelo obsežen tehnični načrt in znatne težave. Če bi si hoteli ogledati načrt v podrobnosti, bi morali napisati celo knjigo. Podrobnosti pa za inozemstvo niso zanimive, dokler predora ne začne graditi. Kolike ovire bo treba premagati, je razvidno že iz tega, da so začeli predor kopati že pred dobrih 50 leti in da je bil načrt že takrat tako daleč, da so ga mogli predložiti angleškemu parlamentu. Ideja sama je pa mnogo starejša. Že leta 1802 je predlagal francoski inženjer Mathieu Napoleonu, da bi se uvedla pod morskjo ožino med Anglijo in Francijo zveza za pošto in blago. Takrat je bil ta načrt fantastičen in nihče ni verjel, da bi se dal uresničiti. Francoski inženjer Thome de Hamond je v letih 1833 do 1855 tako zainteresiral javnost obeh držav za predor pod Rokavskim prelivom, da je bil l. 1869 ustanovljen anglo-francoski pripravljalni odbor za gradnjo predora. Leta 1870 so se pričela pogajanja med francosko in angleško vlado, čijih posledica je bilo dovoljenje, da se ustanovi družba, ki bi dobila koncesijo za gradnjo predora. V Franciji je bila družba l. 1875 res ustanovljena. Ustanovljena je bila tudi mešana komisija zastopnikov obeh vlad, kateri je bilo naročeno, naj sestavi osnutek pogodbe obeh držav o gradnji in vzdrževanju predora. Načrt je bil izdelan l. 1876 in treba je bilo samo še, da bi ga oba parlamenta odobrila. Ta čas je bila tudi v Angliji pokrenjena akcija, da se načrt uresniči. Z zakonom angleških parlamentov iz l. 1874. 1875 in 1881 so dobile tri delniške družbe dovoljenje kupiti pripadajoče ozemlje in začeti s kopanjem predora. In res so leta 1882 z angleške strani prekopali 2 km predora in sicer s tolikim uspehom, da je bila gradnja predora vsaj na videz zasigurana. Toda del angleške javnosti, zlasti vojaški krogi, so nastopili energično proti in delo so morali ustaviti. Angleži so imeli pomisleke glede varnosti svojega otoka, pa tudi glede ohranitve svoje kulture in svojih tradicij.

Največja ovira — angleška mentaliteta

Tako se vleče zadeva s predorom pod Rokavskim prelivom od takrat do najnovejšega časa, ko je postalo vprašanje znova aktualno. Leta 1887 in

1888 je bil angleškemu parlamentu znova predložen načrt, toda parlament ga je odklonil. Enaka usoda je zadel naslednji osnutek tozadevnega zakona, ki je bil predložen leta 1906. Leta 1913, tik pred svetovno vojno, je 90 članov angleškega parlamenta prosilo ministrskega predsevnika, naj vlada pristane na gradnjo predora. Toda tudi intervencija poslancev je ostala brez uspeha. Po vojni se je našlo leta 1924 od 1615 članov parlamenta že 400, ki so zahtevali revizijo odklonilnega stališča, toda takratni ministrski predsednik Macdonald, ki je bil sicer osebno naklonjen načrtu, ni mogel ničesar storiti, ker se je upiral odbor za pomorsko zaščito države. Poleg vojaških pomislekov je treba računati tudi z mentaliteto angleškega ljudstva in vprašanje je, če se je ta mentaliteta v zadnjih 40 letih tako izpremenila, da bo Anglija pristala na gradnjo predora, če bodo odstranjeni pomisleki strateškega značaja.

Pomen predora

Predor pod Rokavskim prelivom bi bil velikega pomena zlasti za tujski promet. Obenem bi pa mahoma odpravili v obeh državah brezposelnost, kajti predor bi kopali celi 6 let in zaposlenih bi bilo najmanj 100.000 delavcev. Anglija se tolaži, da bi kasirala znaten del od 100.000.000 funtov, ki jih tuji potrošijo vsako leto v Franciji. Predlanskim je posetilo Anglijo samo 412 tisoč tujcev, Francijo pa 1.800.000. Predor pod Rokavskim prelivom pa bi pritegnil po mnenju Angležev več tujcev, nego še tako pompozna propaganda. Pariz in London imata na razpolago bogato omrežje železniškega prometa, ki bi tudi v bodoče zalagal parniški promet med obeh državama z zadostnim materijalom. Računa se, da bi se vozilo skozi predor v eni smeri najmanj 6 milijonov potnikov. Od teh bi bilo 3 milijone tujcev, kar bi zvišalo tujski promet v Londonu za 2.500.000 letno. Poleg tujskega prometa bi se povečal tudi blagovni promet, kajti po železnici bi prevažali zlasti blago, ki se hitro kvari. Stroški za predor bi znašali 40 milijonov sterlingov. Ta denar bi pa kapitalisti takoj zbrali, čim bi parlament načrt odobril.

Kakšen bo konec sveta

Tajnik angleškega kraljevskega društva, sir James Jeans pravi, da se konca sveta še ni treba bati. Po njegovem mnenju bodo živeli ljudje na zemlji približno še en milijon let. Konec sveta nastane na ta način, da se zaleti naša zemlja v kako drugo nebesno telo ali pa da solnce ugasne. La Place je pred 100 leti dokazal, da je solnčni sistem stabilen in da ga ni mogoče uničiti drugače nego od zunaj, iz onega ogromnega prostora, skozi katerega potrebuje celo svetloba nad štiri leta. Mali planeti ali asteroidi so nastali potom eksplozije večjih planetov, ki so krožili med Jupitrom in Marsom v času, ko je bila zemlja še mlada. Ti asteroidi krožijo vedno v isti smeri. In baš od te strani preti naši zemlji nevarnost. Čim bi asteroidi izpremenili svojo smer, bi nastale v svetovju strahovite katastrofe in deli asteroidov, ki bi jih privlačilo solnce, bi zadeli in uničili našo zemljo.

K sreči pretežna večina asteroidov nima namena izpremeniti smer. V primeru z drugimi planeti so asteroidi dokaj veliki. Največji med njimi, Ceres, je samo 800-krat lažji od naše zemlje. Če bi pa nenadoma izpremenil svojo smer in če bi ga začelo privlačevati solnce, bi se izpremenila njegova neznačajna začetna hitrost v vratolomni let in če bi se zaletel v našo zemljo, bi bilo v hipu vse življenje uničeno. Zemlja bi se ohladila in ta proces bi trajal več sto let. Razmerje med toplimi in mrzlimi meseci bi se znatno izpremenilo in poedina morja bi se občutno skrčila. Zvezdoslovci bi lahko točno izračunali, kdaj se zaleti asteroid v našo zemljo. Lahko bi tudi napovedali, na kateri strani nastane katastrofa. Upajmo, da do tega ne pride.

Mladenč

vojašine prost, išče kakerškoli službo. Pomudbe na upravo lista pod „Delo“/318.

Slike za legitimacije

Izdeluje najboljši fotograf Hugo Hiber, Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težavam želodca priporočajo dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani 102/1

Trgovski pomočnik

začetnik, z dežele, dobro izveščen v specifični in manufakturni stroki, dober prodajalec, dobi stalno nameščenje pri tvrdki Ivan Florjančič, trg z mešanim blagom Vojnik Nastop 15. marca 1929 299

Motocikli

Iz svetovno znane tvornice motociklov BSA se ugodno prodaja več stonov novih, malo rabljenih motociklov, tipe 1928. Cena in ogled pri „Automobiles motocikles“, Maribor, Trg svobode 6. 326

Industrijalci

Posestvo 2500 m² s tovarno oja ali brez nje, 70 metrov ob industrijski progi in glavni cesti, 5 minut od kolodvorja, obstoječe in biše, 2 stanovanj na razpolago, skladišče, garaža, hlev in tovarniški objekt, 220 m², primerno za vsako industrijo ali trgovino — prodam event. z montiranim motorjem na sesalni plin, 18 HP, 1 stroj za vnašanje pločevine in 3 cilindri. Josip Flieg, Čakovec. 319

CARINIRANJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno 761

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPJE, IZDELUJE PO PREDLOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAŠ 51

DUNAJSKI VELESEJEM

10.-16. III. 1929 (Rotunda do 17. III.)

Posebne prireditve:

Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles — Tehniške novosti in iznajdbe — Semejni cestne železnice — Semejni za prevoz — Razstava umetnih svil — Salon dunajske kuhovinarne mode — Razstava za živila in hranila — Vzorčni semejni poljedelstva in gozdarstva

Avstrijska razstava pitne živine (15.—17. marca 1929)

Brez vizuma! S sejmisko izkaznico in poimnim listom prost prestop meje. Ogrski prehodni vizum se ob pokazanju sejmiske izkaznice dobi na meji.

Precejšnje olajšave voznine na jugoslov., ogrskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu. Pojasnila vseh vrst tor sejmiske izkaznice (p. Din 40.—) pri WIENERMESSE — A. G., Wien VII., ter med trajanjem Lipskega pomladanskega sejma pri poslovalnici v Lipskem Oester-Messhaus in pri vseh častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31

Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1

Josip Zidar, Dunajska cesta 31.